

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Новітня історія країн Європи та Америки другої половини ХХ – початку ХХІ ст.

Освітній ступінь
Галузь знань
Спеціальність
Освітньо-професійна програма
Кількість кредитів
Рік підготовки, семестр
Компонент освітньо-професійної
програми
Дні занять
Мова викладання
Консультації

Викладач

Контакти

бакалавр
03 Гуманітарні науки
032 Історія та археологія
Історія та археологія
3,5
4 рік, VIII семестр
обов'язкова навчальна дисципліна

згідно з розкладом
українська
щовівторка 12,00-13.00 (304 кабінет, з
можливістю дистанційної роботи на
платформах ZOOM та Google-class).
кандидат історичних наук, доцент
Соломенна Тетяна Валеріївна
E-mail: Solomennat@gmail.com

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Новітня історія країн Європи та Америки другої половини ХХ – початку ХХІ ст.» пов'язана з вивченням суспільних процесів, перебігом історичних подій та політичним розвитком країн цього регіону в період після Другої світової війни і в добу глобалізації. Темі курсу охоплюють питання особливостей розвитку країн Європи та Америки їхньої внутрішньої та зовнішньої політики. Вивчення дисципліни сприяє процесу формування знань, і навичок аналітично мислити, усвідомлювати причинно-наслідкові зв'язки історичних подій, визначати сутнісні характеристики суспільних та політичних процесів, толерантно сприймати різноманіття світу.

Мета дисципліни «Новітня історія країн Європи та Америки другої половини ХХ – початку ХХІ ст.» полягає у формуванні у здобувачів освіти компетентностей, пов'язаних із розумінням сутності історичних процесів і подій, які відбувалися в країнах Європи та Америки продовж ХХ ст. та характеризують їхній розвиток на сучасному етапі.

Предметом вивчення є процеси, закономірності та особливості розвитку країн Європи та Америки після Другої світової війни.

Програма навчальної дисципліни складається з трьох змістових **модулів**:

1. Основні тенденції розвитку країн Європи та Америки після Другої світової війни.
2. Особливості розвитку країн Європи в умовах біполярного світу.
3. Основні тенденції розвитку країн Європи та Америки у XXI столітті.

ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ І РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Шифр згідно ОПП	Компетентності
ЗК 03	Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу
ЗК 04	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово
ЗК 05	Здатність спілкуватися іноземною мовою
ЗК 06	Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел
ЗК 08	Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях
ЗК 09	Здатність бути критичним і самокритичним
СК 01	Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому та сучасності
СК 02	Усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та в різних контекстах
СК 03	Усвідомлення соціальних функцій історика, розуміння можливості використання історії для досягнення політичних цілей, в тому числі наслідків зловживання історією
СК 04	Здатність використовувати у професійній діяльності наукові праці та інформаційно-довідкові видання (бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи тощо), сучасні інформаційно-пошукові системи
СК 05	Здатність відшукувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.)
СК 08	Здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища
СК 09	Здатність працювати з історичними текстами і документами, коментувати, анотувати їх відповідно до певних критеріїв; презентувати і обговорювати результати наукових досліджень
СК 10	Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією
СК 13	Здатність визначати причинно-наслідкові зв'язки розвитку людської цивілізації, основні етапи її становлення
СК 14	Здатність визначати загальні закономірності та особливості історичного розвитку країн світу, визначати місце історії України у контексті світової історії
ПРН 01	Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу і історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему

ПРН 02	Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати ці знання у професійній діяльності
ПРН 03	Знати основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, принципи і методи історичного пізнання, основні типи і види історичних джерел
ПРН 04	Володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі
ПРН 05	Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами
ПРН 06	Виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, аналізувати суспільні процеси в історії України у контексті європейської та світової історії
ПРН 07	Розуміти і виявляти відмінності в історіописанні, поглядах на минуле представників різних епох та у різних контекстах.
ПРН 08	Брати участь у плануванні та виконанні наукових досліджень у сфері історії, презентувати результати досліджень, аргументувати висновки детальні знання про певний історичний період або проблему
ПРН 11	Здійснювати аналіз ситуацій з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов
ПРН 13	Розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, ефективно співпрацювати з носіями різних історичних та культурних цінностей.
ПРН 15	Застосовувати набуті спеціальні компетентності на широкому громадсько-політичному та суспільному рівнях, аргументувати важливість соціальних функцій історика в сучасному суспільстві

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	включно з					усього	включно з				
л		пр	лаб	ін	срс	л		п	лаб	ін	срс	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Основні тенденції розвитку країн Європи та Америки після Другої світової війни												
Тема 1. Світ у другій половині ХХ – ХХІ ст.	8	2				6	8					8
Тема 2. Німеччина після другої війни	14	4	4			6	12	2	2			8
Тема 3. США	14	4	4			6	12	2	2			8
Разом за змістовим модулем 1	36	10	8			18	32	4	4			24
Змістовий модуль 2 Особливості розвитку країн Європи в умовах біполярного світу												
Тема 4. Сучасна Велика Британія	9	2	2			5	10	2	2			6
Тема 5. Сучасна Франція	8	2	2			4	9		2			7
Тема 6. Сучасна Італія	7	2				5	7					7

Тема 7. Сучасна Іспанія	7	2				5	7					7
Разом за змістовим модулем 2	31	8	4			19	33	2	4			27
Змістовий модуль 3 Основні тенденції розвитку країн Європи та Америки у XXI столітті												
Тема 8 Швейцарія	4	2				2	6	2				4
Тема 9. Інтеграційні процеси в Європі	12	4	4			4	10	2	2			6
Тема 10 Країни Північно-західної Європи	6	2	2			2	4					4
Тема 11. Греція	4		2			2	4					4
Тема 12. Тенденції розвитку науки та культури країн Європи та Америки	12					12	18					18
Разом за змістовим модулем 3	38	8	8			22	42	4	2			36
Усього годин	105	26	20			59	105	10	8			87

Тематика практичних занять

Модуль I

Тема 1. Об'єднана Німеччина: суспільно-політичний та соціально-економічний розвиток. Зовнішня політика ФРН у 1991-2020 рр. 4 год.

1. Процес об'єднання Німеччини:
 - а) суспільно-політична криза в НДР;
 - б) позиція ФРН щодо об'єднання;
 - в) етапи об'єднання Німеччини;
 - г) зовнішньополітичне урегулювання «німецького питання».
2. Німеччина у 1991 - 2020 рр.:
 - а) особливості суспільно-політичного розвитку;
 - б) соціально-економічний розвиток.
3. Зовнішньополітична стратегія ФРН у 1991-2020 рр. та її реалізація.

Тема 2. Сучасні США: особливості суспільно-політичного та соціально-економічного розвитку 4 год.

1. «Рейгономіка». Прояви економічної кризи початку 1980-х в США і заходи її подолання.
2. Зовнішньополітична стратегія Р. Рейгана та її реалізація.
3. Суспільно-політичний розвиток та економічний стан США в 1990-х рр.
4. Особливості виборчих кампаній Б. Обама 2008 р. та 2012 р. Аналіз внутрішньої політики.
5. Президентство Д. Трампа: основні підсумки.
6. Основні віхи зовнішньополітичної стратегії США в XXI ст.

Модуль II

Тема 3. Сучасна Велика Британія: особливості суспільно-політичного та соціально-економічного розвитку та зовнішня політика 2 год.

1. Велика Британія у 80-х: «тетчеризм»:

- а) соціально-економічна стратегія М. Тетчер та її результати;
- б) зовнішньополітичний курс Великої Британії у 80-х рр.
2. Основні тенденції розвитку Великої Британії в ХХІ ст.:
 - суспільно-політичний розвиток;
 - місце Великої Британії в системі світової економіки.
3. Ірландське та Шотландське питання для сучасного британського суспільства.
4. Brexit – причини, процедура, наслідки.

Тема 4. Основні тенденції розвитку Франції в ХХІ ст. 2 год.

1. Ніколя Саркозі та політичний курс Франції в роки його президентства.
2. Президентські вибори 2012 р. Внутрішня та зовнішня політика Ф.Олланда.
3. Розвиток Франції часів президентства Е. Макрона. Місце Франції в сучасному ЄС.

Модуль III

Тема 5. Інтеграційні процеси в Європі після Другої світової війни 2 год.

1. Договірна основа функціонування ЄЕС–ЄС: Паризький договір 1951 р., Римські угоди 1957р., Єдиний європейський акт 1986 р., Маастрихтський договір 1992 р., Лісабонський договір 2007 р.: етапи становлення єдиної Європи.
2. Хвилі розширення Європейського Союзу.
3. Порядок формування, склад, функціонування та керівники основних органів ЄС: Європейської Ради; Європейської комісії; Ради ЄС; Європейського парламенту; Суду ЄС; Європейського центрального банку.

Тема 6. Швеція у другій половині ХХ – ХХІ ст.

2 год.

1. Швеція у 1940-80-х рр.:
 - особливості політичної системи. Швецька монархія та політичні партії;
 - «Шведська модель» розвитку: головні складові та характеристика.
2. Швеція наприкінці ХХ-ХХІ ст.: економічний розвиток. Особливості соціальної політики.
3. Особливості зовнішньої стратегії Швеції. Діяльність в ЄС.
4. Нобелівські премії.

Тема 7. Греція у 1945-2019 рр. ХХ ст.: особливості історичного розвитку 2 год.

1. Наслідки Другої світової війни для Греції: визволення та політична ситуація. Громадянська війна.
2. Греція початку 1950-х – початку 1970-х рр.: ліберальні реформи та диктатура «чорних полковників».
3. Греція 1974-90 рр. основні тенденції політичного та соціально-економічного розвитку.
4. Греція в ХХІ ст. «Грецька криза» в ЄС та сучасний стан розвитку суспільства.

Рекомендовані джерела інформації

Основна література:

1. Арзаканян М. Ц., Ревякин А. В., Уваров П. Ю. История Франции. М.: Дрофа, 2005. 475 с.
2. Бурдяк В. Політична культура країн Європи в контексті інтеграційних процесів. Чернівці : Рута, 2004. 328 с.
3. Вандич П. Ціна свободи. Історія Центрально-Східної Європи від Середньовіччя до сьогодення. К., 2004. 464 с.

4. Газін В.П. Актуальні проблеми сучасності: історія, світова політика. К.:Видавничий дім «Слово». 2009. 424 с.
5. Газін В.П. Новітня історія країн Європи і Америки 1918-1945 рр.: Підручник для студ. вищ. навч. закл. К., 2003. 472 с.
6. Гончар Б.М., Городня Н.Д. Нова історія країн Європи та США. 1870-1918 роки : підручник. К., Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. 413 с.
7. Славич Б. Історія Балкан ХХ століття. К., 2004. 600 с.
8. Іваницька О.П. Новітня історія країн Європи та Америки (1918-1945). Навч. посібник для студентів ВНЗ. К. : Слово. 2003. 619 с.
9. Іваницька О.П. Новітня історія країн Європи та Америки (1945-2002). Навчальний посібник. Вінниця: Видавництво Фоліант, 2003. 560 с.
10. Історія міжнародних відносин і зовнішньої політики ХХ – початок ХХІ ст. : навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / Авт. кол. В.Ф. Салабай та ін. Київ : КНЕУ, 2006. 193 с.
11. Історія Центрально-Східної Європи: Посібник / За ред. Л. Зашкільняка. Львів, 2001. 660 с.
12. Новітня історія країн Європи та Америки (1918-2007): навчальний посібник для самостійної роботи студента / Л.М. Мицик, Ю.В. Кузьменко. Київ : Академвидав, 2008. 543 с.
13. Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки. Навч. посібник за ред. Баран З.А., Кипаренко Г.М., Мовчан С.П., Швагуляк М.М. Львів, 2005. 225 с.
14. Пронь С. В. Міжнародні відносини та зовнішня політика: 1914-1991 роки: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Миколаїв: Видавництво МДГУ ім. П. Могили, 2009. 139 с.
15. Яровий В. Новітня історія центральноєвропейських та балканських країн. ХХ ст. К., 2005. 816 с.

Допоміжна література:

1. Якобсен Г. А. 1939-1945. Вторая мировая война: Хроника и документы: Пер. с нем. М.: Мысль, 1995. 558 с.
2. Брусилівська О. Посткомуністична Східна Європа : зовнішні впливи, внутрішні зміни. Одеса : Астропринт, 2007. 352 с.
3. Волков В. К. Узловые проблемы новейшей истории стран Центральной и Юго-Восточной Европы. М., 1992. 367 с.
4. Дейвіс Н. Європа. Історія. К., 2000. 1464 с.
5. Заболотный В. Новейшая история стран Европы и Северной Америки. Конец ХХ - начало ХХІ века: учеб. пособие для студ. М. : АСТ : Астрель, 2004. 496 с.
6. Зайончковский А.М. Первая мировая война. СПб., 2002. 878 с.
7. История южных и западных славян: В 2 т. Т. 2. Новейшее время: Учебник / Под ред. Г.Ф. Матвеева, З.С. Ненашевой. 2-е изд. М., 2001. 271 с.
8. Історія дипломатичних відносин у ХХ сторіччі. Вінниця: НОВА КНИГА, 2008. 368 с.
9. Історія європейської ментальності. Europäische Mentalitätsgeschichte / за ред. П.Дінцельбахера ; пер. з нім. В.Кам'янець. Львів : Літопис, 2004. 718 с.
10. Мак-Ніл В. Піднесення Заходу. Історія людської спільноти; пер. з англ. 2-ге вид., випр. К.: Ніка-Центр, 2011. 960 с.
11. Новейшая история стран Европы и Америки. ХХ век. В двух частях. / Под ред. А. М. Родригеса, М. В. Пономарева. М.: Владос, 2003. Ч. 1. 463 с.
12. Тоталитаризм в Европе ХХ века : из истории идеологий, движений, режимов и их преодоления / Я. С. Драбкин [и др.] ; РАН, Институт всеобщей истории. М. : Памятники ист. мысли, 1996. 540 с.

13. Центральноевропейские страны на рубеже XX-XXI вв. Аспекты общественнополитического развития. Историко-политологический справочник / Юрий Новопашин. М. : Новый хронограф, 2003. 256 с.

14. Цимбалістий В.Ф. Теорія міжнародних відносин: Навчальний посібник. Львів: "Новий світ-2000", 2005. 324 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

ЄС https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage_en

НАТО <https://www.nato.int/cps/ru/natohq/index.htm>

ООН <https://www.un.org/en>

Рада Європи <https://www.coe.int/uk/web/compass/home>

ЮНЕСКО <http://whc.unesco.org/>

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Студент має право:

- ✓ вільно висловлювати свої думки усно або письмово, аргументуючи їх знаннями набутих при вивченні інших дисциплін, фактами або резонними припущеннями чи гіпотезами;
- ✓ вносити пропозиції щодо формування та реалізації власної освітньої траєкторії; активізації власної самостійної пізнавальної діяльності, форм і методів проведення та змістовних компонентів аудиторних занять;
- ✓ відпрацьовувати пропущені заняття в установленому порядку;
- ✓ отримати індивідуальні консультації у викладача.

Студент зобов'язаний:

- ✓ відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого дирекцією розкладу;
- ✓ брати активну участь у роботі під час аудиторних занять, дотримуватися правил етичної поведінки, поважати думки та права інших студентів і викладача;
- ✓ виконати завдання самостійної роботи вчасно і відповідно до вимог;
- ✓ набрати під час вивчення навчальної дисципліни мінімум 60 балів.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Пропущені з поважної причини заняття дозволяється відпрацьовувати впродовж **двох тижнів** після завершення дії поважної причини і при наявності документа-підстави (довідки, розпорядження про індивідуальних графік відвідування тощо).

Політика щодо академічної доброчесності. Студенти керуються нормами «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка» (Наказ Ректора № 383 від 27.12.2019 р. зі змінами і доповненнями від 23.12.2020 (https://drive.google.com/file/d/1TggRAFOOn49g08VcMd_XsZHGYnNpm5LPs/view)). У процесі навчання та навчально-дослідницьких робіт забороняються плагіат, фабрикація та фальсифікація результатів, списування, хабарництво.

Політика щодо викладання. Викладання навчальної дисципліни відбувається на засадах студентоцентризму, антропоцентризму, гуманізму, поваги до соціокультурного плюралізму.

Розподіл балів

Види контролю	Кількість	Бали	Загальна кількість балів
Виконання самостійної роботи	2	12	24
Усна відповідь на практичному занятті	10	5	50
Індивідуальна робота			10-12
Іспит	1	25	25
Усього:			100